

[K. J. Mortensen]

kommunerne. Derfor er det vigtigt, at vi indtager så mange som muligt i beslutningsprocessen. Vi må imidlertid passe på misbrug af begrebet nærdemokrati. Erfaringerne viser, at f. eks. de store borgermøder med kommunale repræsentanter ikke er et reelt udtryk for nærdemokrati, fordi det ikke skaber den tillid, der er nødvendig, hvis der skal være tale om nærdemokrati. Det er gerne sådan, at de folkevalgte sidder hævet op på et podium i et panel og svarer på enkelte spørgsmål, og det giver ikke nogen kommunikation.

Vi må nok sige, at nærdemokrati praktiseres i mange tilfælde og kan videreudvikles ved nær kontakt mellem de folkevalgte og de grupper af befolkningen, der har valgt dem. Danmark er et af de lande, der har den mest demokratiske opbygning af partiorganisationer, hvorigennem befolkningen har indflydelse, både når det gælder udformning af programmer og opstilling af kandidater til kommunalbestyrelse og amtsråd.

Jeg ser i øjeblikket dagligt, at der inden for alle partier arrangeres møder rundt omkring i landet, hvor programmer for kommunalbestyrelsen i den kommende valgperiode drøftes. Det er medlemmerne af de respektive partiorganisationer, der er med til at lægge retningslinjerne for, hvordan de mener kommunen skal ledes, og hvordan kommunens økonomi skal se ud i det kommende år. Jeg tror, at de fleste partier med respekt for deres medlemmer og vælgere virkelig drøfter arbejdsprogram og budget i god tid før valget. At inddrage organisationerne direkte i beslutningsprocessen vil efter min mening let forfladige beslutningsprocessen, og det kan også forflygtige ansvaret, men de folkevalgte har en pligt til at orientere vælgerne om beslutninger. De har også en pligt til at orientere sig hos vælgerne for at høre vælgerne meninger og ønsker.

Når de folkevalgte har en mening om, hvad der rører sig i befolkningen, kan vi virkelig få den dialog i gang, der er en forudsætning for nærdemokratiet. Det bliver da også mere og mere almindeligt, at organisationer, foreninger o. lign. indbyder folkevalgte til møder, hvor man drøfter kommunale anliggender. Vort demokrati indebærer, at de, der vælges, også har en pligt til at være lydhøre over for, hvad der rører sig i befolkningen. Man må vel næsten sige, at vælgerne ikke har en ret, men en pligt til at udskifte

de folkevalgte, der ikke efterlever denne forpligtelse.

Nærdemokratiet er stadfæstet i visse lovgivninger, f. eks. når det drejer sig om en række nævn o. lign. – jeg tænker på skolenævne. Man kunne måske ønske noget mere indflydelse til disse nævn, f. eks. i form af større indflydelse på anvendelsen af bevillinger til materialer. Herigennem kan forældrene påvirke den undervisning, der sker i skolerne. Men det er klart, at et skolenævn ikke selv kan få bevillende myndighed, fordi den enkelte skoles bevillinger skal ses i sammenhæng med kommunens samlede økonomi, og det er kommunalbestyrelsens ansvar at prioritere, hvorledes skatterne skal anvendes til borgernes fordel.

Et andet udtryk for nærdemokrati ser vi i den udvikling, der er i gang, med nedsættelse af bl. a. forbrugernævn og brugergrupper, som skal være rådgivende for de folkevalgte. De har ikke nogen egentlig kompetence, men det er dog væsentligt, at de er med i arbejdet og kan påpege og udtale sig om forhold, som de finder forkerte. Vi må blot passe på, at det er brugergrupper med en folkelig baggrund, som får indflydelse, og ikke selvbestaltede pressionsgrupper. Vi må stadig sikre helhedsinteresserne i opgaveløsningen, så brugeregoistiske hensyn ikke bliver de dominerende, hvilket også er anført i den betænkning, som vi i dag drøfter.

En meget nærdemokratisk tanke findes også i menighedsrådene, men ved det for nylig afholdte menighedsrådsvalg har vi set, at det desværre ikke har befolkningens store interesse. Der var en meget lav valgprocent. Menighedsrådene har trods alt et væsentligt ord at skulle have sagt i forbindelse med kirkerens økonomi, ansættelse af præster og personale.

Brugerdemokratiet ser vi i stigende grad i forbindelse med institutioner som børnehaver, vuggestuer osv., hvor der nedsættes forældrenævn. Det må også være rigtigt, at forældrene her vælger repræsentanter, der står i nær kontakt med institutionernes ledelse og pædagoger om formen for arbejdet i institutionen.

De kulturelle udvalg i kommuner og amtskommuner har også nær kontakt til brugerne gennem udvalg nedsat af f. eks. idrætsorganisationer om idrætsanlæggenes drift og for-